

R.B.

Betlehem

600000207

COBISS ©

NECKOBALL

Прези

Презиме и и

2

НАСЛОВ ДИ

Beslechem

Место и год. издања

Subotica 1913

[illegible]

BETLEHEM

PASTIRSKA IGRA U TRI ČINA

Napisao : B. R.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
У ГРАДА БЕШОВАЦА

Бр. 5117

Својој

Стр. ка

U ime rukopisa

SUBOTICA, 1913. TISKARA HUNGARIA

LICA :

Isus	Stipan, stari pastir	
Marija	Jakov, sin njegov	
Josip	Andrija, komšija	
Kerub	Bartul	} pastiri
Seraf 1.	Ivan	
Seraf 2.	Moco	
Gabriel	Dašo	
Rafael	Miško	
Arkandjeo 1.	Marko	
Arkandjeo 2.	Živan	
Andjeo čuvar	Mato	
Andjeo 1.	Toma	
Andjeo 2.	Luka	} pastir- čad
Andjeo 3.	Joška	
Andjeo 4.	Gjuka	
Andjeo 5.	Boško, siročće	
Andjeo 6.	Glišo	
Andjeo 7.	Samika	} pastirše
Andjeo 8.	Šimun	
Andjeo 9.	Reba, Jakovljena žena	
Andjeo 10.	Kata, Stipanova žena	
Andjeo 11.	Roza, divojka	
Andjeo 12.	Judita, pastirušā	
Pavka, mala.		

I. ČIN.

Prid **kapijom** grada Betlema. Grad na livo, za kulisama, na desno poljana S očiju, u daljini planine. Sunce na zahodu.

PRIZOR 1.

(*Bartul i Ivan, pastiri dolaze iz grada.*)

Bartul. Jakov je rekao, da se ovde iskupimo, pa ćemo zajedno izaći na salaš.

Ivan Onda ćemo čekati ovde. Kako izgleдам, mi smo prvi došli. Al jedva smo se znali progurati kroz tu silnu svitinu.

Bartul. No što je danas silesija naroda došlo u Betlem, to je za pripovidku! Tu je bila sva okolica Betlemska. Ali bilo ih i iz svita. Bilo ih je i iz Galileje, iz Sirije, iz Misira, i Bog te pita još odkud . . . Taka je vreve, taka je tišma, taka je buka i vika, da čovik sam sebe nemože razumiti . . .

Ivan. Zaista, toliko mnoštvo i taku vrevu još nisam vidio, samo jedared, kad sam bio u Jerozolimu na Vazam.

PRIZOR 2.

(*Prijašnji. Glišo i Šimun.*)

Šimun. Baća Bartule, vi ste već tu!?

Bartul. Tu da. Čekamo vas, već otkad. Gdi ti je otac?

Glišo. Idju, evo za nama. Samo su stali s materom pa se štogod razgovaraju.

Šimun. Al bač' Bartule, što sam danas sila ljudi vidio... Ja sam sad prvi put došo u varoš. Još nikad nisam toliko ljudi vidio. Više ih bilo neg što je u mog dide ovaca, i u komšije bač' Andrije, više je bilo ljudi, neg što je bilo u kralja Solomuna ovaca...

Glišo. Otkud je taj silni svit došo? I zašto su došli. Gdikoji tako divane, pa ih nisam ni razumio.

Ivan. Pa ti to neznaš? Nisi čuo, šta je dida Stipan nikidan pripovido? Da je rimski car August zapovidio...

Šimun. Jest da! Da se popiše sav narod po svoj zemlji...

Bartul. Da! Da svako ode u ono misto otkuda je rodom. Ti ljudi, što ste ih vidili, ti su svi rodom iz Betlema.

PRIZOR 3.

(Bivši. *Jakov i Reba*, žena mu. Spuštene glave idje, negleda nikuda.)

Bartul. Mir s tobom, Jakove! Šta si se tako zamislio?

Jakov (plavo diže glavu.) Mir s tobom!...

Bartul. Šta te tako tišti, brate Jakove?

Reba. Išli smo po svem Betlemu, pa smo tražili lika našoj maloj bolesnici.

Ivan. Sirota Martica, još joj nije bolje?

Reba. Nije. Mislim, neće ni izvući. Svakidan

je groznica trese, sva se osušila, ko drvce...
Študen bi kamen proplakao, da je vidi...

(Dotle se ona dvojica, Glišo i Šimun čarupaju. Dile voće. Šimun pobiže materi.)

Šimun. Joj, joj nane! Glišo se tuče!

Glišo. Za što mi nedaš jabuku!

Šimun. Dao sam, što je tvoja. Ovu ću ponet Marti!

Glišo. Sta će Marti? Ona je bolesna! Nemože jesti!

Reba. S mirom da ste bili. — Glišo! Opet se za jilo svadjaš? Ti gladni! Tebi uvijek samo da je tevljati! Pojio bi i gvoždje...

PRIZOR 4.

(Od grada dolazi *Josip i Marija.*)

Josip. Hvaljen Bog, ljudi!

Svi. Uvike hvaljen!

Bartul. A kud Bog da, vi sad, u noć, iz grada? Kako gledam putnici ste. A putnici sad u grad teže, da konaka traže.

Josip. Ej, moj brate! Bili smo mi u gradu, prošli smoga i priko i uzduž i tražili smo konaka.

Ivan. Pa niste, no jel', našli?

Josip. Nismo mogli naći. Kako kuda banemo, već nam s vrataca viču: Nema mista! Puno je!... Bili smo najpre kod rodova; ta pol Betlema nam je rod. Onda kod poznati... Nigdi nas nisu primili. Vide, da smo siroti, da ih za konak nećemo moći sjajno nagraditi. E, da smo mi bogati, izašli bi prid nas, pa bi nam nudili konaka...

Marija. Tako će bit, da je svud puno bilo, pa nam nisu mogli mista dati.

Josip. Pa sad u ovo zimno doba, neznamo kud ćemo. Nemamo mista, gdi bi glavu naslonili. (Sebi.) O Bože, tvoj Sin nema mista na ovom velikom svitu . . .

Marija. Bog će se starati za nas . . .

Bartul. A odakle ste vi?

Josip. Mi smo rodom odavde iz Betlema. Mi smo od plemena kralja Davida. Ja sam *Josip*, sin *Jakovljev*, a ovo je *Marija*, moja supruga, kćer *Joakimova*.

Jakov. Josipe! To si ti?! Nebi te poznao, da se nisi javio! (Rukuju se.) Pa gdi si mi, brate? Kad ste i kad otišli iz Betlema! Jel' živ moj kum, tvoj otac?

Josip. U Nazaretu stojimo. Otac je već umro

Ivan. Ao, čak u Nazaretu stojite! Pa vi ste obadvoje od Davidova plemena?

Josip. Da, pa smo na carevu zapovid morali obadvoje ovamo u Betlem, u grad Davidov, jer smo rodom odavde.

Jakov. Pa kad ste stigli? Sada?

Josip. Stigli smo mi, ima tu već dobar komad, al kažem, išli smo po svoj varoši, tražili konaka.

Bartul. O siroti! Osobito *Marija*! Ajde sidi ovde na ovu klupicu, pa se odmori. Ta jedva stojiš na nogama.

Marija (sidne). Hvala ti. Bog ti platio.

Bartul. Pa šta ćete sad? Tu nemožete ostati, pod nebom.

Josip. Ako nam ni vi neznali naći mista, onda neznam šta ćemo raditi . . .

Jakov (okrene se Rebi). Rebo, šta veliš, da mi primimo Josipa i njegovu suprugu na konak? Naši su se stari vrlo dobro pazili. I kumovi smo. A poznavo sam i Marijinoga oca, Joakima, i majku Anu.

Reba. Ja ih drage volje primam, samo znaš dobro, da u našem stanu i životinje snama zajedno pribivaju, kad drugačije nemože da bude . . . A moramo i izać u pustinju, otac je zapovidio. Mali Šimun će ostati kod Marte. Ako bi on i goste podvorio?

Šimun. Oću, slatka nane! Ja ovu ženu tako zdravo volim . . . (Okrene se, ode prid Mariju.) Draga Marijo, ti si danas mnogo putovala. Mora da si i gladna, i žedna. Ja nisam gladan. Evo, ja ću tebi dati moju jabuku . . . Dao bi ti i Martinu, al Marta je naša bolesna, pa bi volio i njojzi odneti . . . Dobra Marijo, primi! (Pruži joj jabuku.)

Marija (primi jabuku, pogladi Šimuna po glavi.) Drago dite, Bog neće zaboraviti, što si učinio jednom ubožniku. On će te bogato naplatiti.

Reba (tare suze iz očiju.) U ovom ditetu sam uvijek mnogo radosti imala. Al onaj drugi, onaj mi zadaje mnogo briga i žalosti. Draga Marijo, ti si dobra duša, moli se, da Bog obrati i mog nevaljanog sina. (Upačiva na Glišu, ovaj se stidno otkreće.)

Marija. Suze materine Bog neće odbaciti.

(Josip klima glavom. Dotle su se oni — pastiri — živo razgovarali ali *tiho*. Stupi prid Josipa i Mariju Jakov.)

Jakov. E dakle, očemol' na konak? Vrime prolazi, suton se vaća, saće doći noć.

Bartul. Ajdmo! Noćas, izgledam, biće vrlo ladno.

Josip. Šta veliš Marijo? Oće li biti dobro, da odemo tamo na konak? (Marija ustane)

Marija. O meni je svagdi dobro. Ta Bog je svagdi s nama: Emanuel.

Bartul. Blago tebi Marijo, kad ti možeš reći: Bog je s nama! Mi čekamo, pa čekamo, da dodje Bog, pa da nas nauči, pa da nas otkupi. . . Ajte ljudi, da ispivamo pismu Mesiji, koga čekamo, ponda ćemo u ime Božje na konak (Osim Marije svi pivaju. Oua obeško stoji, na strani, kad-kad digne oči gori, puna nade, očekivanja).

Svi (pivaju):

O mudrosti, što iz usta Božiji dolaziš,
Nebo, zemlju, što bi pusta, lipotom ukrasiš.
Dodji, dodji, nauči nas, pravu mudrost tvoju,
Dostoji se privesti nas ti u slavu tvoju.

Emanuel, o naš kralju, zakonošo slavni.
Tebe, Spasa, svi čekaju u robstvu kukavni.
Dodji, dodji, otkupi nas, Gospodine Bože,
Da te jednoć svakoji nas na vik slavit može.

Bartul. Al sad dižimo cokole, jer kasno nam je, a daleko nam je! (Podju svi. Zadju za kulise, s druge strane čuju se glasi):

Glasovi. Hej pastiri! Jakove, Bartule, Ivane!
Stanite, pa ćemo zajedno! (Pomoli se od grada:)

PRIZOR 5.

(Andrija, Moco, Samika. Idju preko pozornice s liva na desno.)

Svi. Čekajte nas!

Iza kulisa Jakov. To su komšije, Andrija, Moco i deran. Hajte koracajte! (Prolaze žurno)
Bićemo slobodniji. (Zastor.)

II. ČIN.

PRIZOR 1.

Poljana, u daljini planine, sniegom obasute. Crna, tiha noć. Nasrid prozorja pastirska vatra — žmiri. Oko nje pastiri spavaju. Jedan, Stipan, na nogu. Stoji, gleda s liva na desno.

Stipan. Šta ono može biti prama Betlemu !
Nebo se sja, kao pri danu. Požar nije, jer već evo dobar komad kako gledam, a ono uvijek jednako. (Pomnije gleda) Tamo gdigod mora biti oko našeg stana. — Probudiću ja ove, nek i oni vidu. Nebi li koji znao to protumačiti. (Piva) :

Ustante pastiri : Jakove, Mato, Ivane !
Što tako drimaš i glavom klimaš Živane !

(Štapom gurne na konke Živana. Ovaj se digne, sidne, pogleda naokolo, pa će) :

Živan. Jošte zora nije, za ovce vrime još nije,
Šta vičeš na nas, spavati ne daš, što ti je ?

Stipan (gurne dalje Bartula, Miška, Marka. Piva) :

Ne čuješ li ovce, kako no bleju, Bartule,
Istrči friško, ti dete Miško, na polje.

(Bude se redom. Miško otrče na desno.)

Stipan. Gledaj tamo Marko, ko sunce žarko nebo sja.
Gle čudna zvizda, što nebo gizda, jel Božja ?

(Medjutim su podjipali, gledaju na desno i čude se.)

Svi. A! Ao! Hi!

Miško (dotrče.) Šta je to??...

Stipan. A šta je to? Ja već otkad gledam, pa neznam šta je?...

S live glasovi. Ljudi, oj ljudi! Jestel' živi?

PRIZOR 2.

(*Prijašnji: Andrija, Dašo, Moco, Samika*)

Andrija Šalem! Mir s vama! Ljudi božji, mi smo došli do vas od naših stada, da vidimo, kako je kod vas. Jer kod nas nije dobro!

Moco. Svi smo se uzbunili! Ta svitlost, eto tamo svejednako sja, pa neznamo šta je.

Samika. A ovce nam i jaganjci po svem polju trče i skakuću. Ušo u njih niki štrkalj! Nemožemo nas dvojica, da ih se navraćamo!

Dašo. Ta da, Samiki se već pokidali opanci od mnogog trčanja. A ja izgubio kapu u mraku, pa nisam mogo da je nadjem.

Andrija. Ne brbljaj, Dašo, ludorije! (*Pastirima.*) Mi smo došli, da vidimo, jel' i kod vas tako? Vidite li i vi svitlost? I ako vidite, znate li šta je?

Jakov. Meni se sve čini, da je ova svitlost baš više našeg stana, gdi smo dali konaka Josipu i njegovoj supruzi, Mariji.

Ivan. Ponda ta zvizda, što trepti tamo, vidte, sve kreše! Ja sam čuo od mog pokojnoga dide, da će se taka zvizda ukazati, dok Mesija dodje na svit.

Andrija. Dakle vi ste dali konaka strancima? A odakle su? Jesu li bogati il siroti. Jesu li roda plemenita?

Jakov. Roda su Davidova, oboje . . .

Moco. Čekaj, stani! Ja sam čitao u pismu, da će Mesija biti od roda Davidova.

Andrija. Odakle su, reci Jakove!

Jakov. Stanuju u Nazaretu. Josip, muž, je drvodelja, a Marija je kćer bogatoga Joakima, koji je razdao svoju imovinu, pa je pod svoju sidu glavu zlopatio u siromaštvu.

Andrija. A! Onda nema ni divana od Mesije. Ta Mesija će biti kralj. A ovi su siromašni.

Moco. Al su od Davidovog plemena, hej! A Davidovo pleme je kraljevsko!

Andrija. No, al iz Nazareta, iz Galileje! Izmed pogana! Šta odatle može dobra doći!

Jakov. Imaš pravo, brate Andrija, al i ja sam čitao pismo, pa sam našo, da će se Mesija zvati Nazirejac.

Andrija. No to ne znači, da će biti iz Nazareta, već, da će biti posvetnik, Bogu prikazanik.

Stipan. Kako je, tako je, ljudi, jedno je istina, da ovake svitlosti, ovake izvanredne zvizde još nigda, za mog vika vidio nisam!

Andrija. Ni ja!

Ostali. Ni ja! Ni ja! Ni ja, nikada!

Samika. Ni ja!

Andrija. Čuti, ti šilježe! Još se nisi dobro ni osušio!

Stipan. To mora da je, zaista, štogod izvanredno!

Svi. Kakovo čudo! (Pivaju):

Kakve s' to jasnosti u Betlemu?

Kakvo to mož, čudo bit u njemu?

Nebo se veoma prosvitlilo,

To mora Božansko biti dilo! . . .

PRIZOR 3.

(Bivši. Arkandjeo *Gabriel*. S live stupa na sridu. Najpre ga opazi *Samika*.)

Samika. Jao, ko je ovo? . . . (Bengalska svjetlost. Svi se okrenu. Uplašeno kliknu!)

Svi. Jao, bižmo! . . . (Krenu u bieg. Stanu.)

Gabriel. Oj pastiri čudo gle novo!
Niste nigda vidili ovo:
U jaslice pridje roditi se, Bog,
Koji s neba snidje radi puka svog.

Betlem evo nije daleko —
Znajte, da vam istinu rekoh —
U štalici prostož leži ditešce
Na slamici oštroj, kano janješce.

(Pastiri poklecaju. Klanjaju se, saginju glave.)

Kor andjela (iza kulisa):

Andjeo pastirima reče uplašenima:

Gabriel. Navišćujem vam radost veliku,
Spasitelja svem svitu,
Sad evo rođena!

PRIZOR 4.

Andjeli (medjutim dolaze na prozorje i pivaju):

Slava bud, Bogu na visini,
Mir budi, ljudma na nizini! (Opetuju)

(Prodju na onu stranu za *kulise*, tišje *pivaju*. Pastiri se zgledaju, koji ustanu, koji se još dublje klanjaju.)

Gabriel. Nebojte se, jer evo javljam vam veliku radost, koja će biti svemu narodu, jer vam se danas rodi Spasitelj Isukrst u gradu

Davidovu. I evo vam znaka : naći ćete dite povijeno, gdi leži u jaslama. (Ode)

Andjeli (iza kulisa) :

Slava bud Bogu na visini !
Mir budi, ljudma na nizini !
Koga ljubav pram njemu, nosi sada Betlemu,
Mir budi, mir budi — čoviku !

PRIZOR 5.

(Reba, Kata, Judita, Roza, pastiruše, dotrču uplašene.)

Reba. Jao, šta je to bilo !

Judita. Svitlost, kakove još nigda vidile nismo !

Roza. Pisme, kakove još nikad čule nismo !

Kata. Joj ! Šta je to ! Pobigle smo iz kolibice.

Stipan. Nebojte se ! Andjeli su bili ovde i navistili nam, da se je rodio Mesija u Betlemu ! Mi ćemo sad svi ići, da vidimo dilo, što je Gospod nama izjavio. — Sad stanite u skup, pa ćemo i mi zapivati :

Svi (pivaju) : Hajte braćo, da idjemo,
Da darove ponesemo,
Malenomu kraljiću,
Našem dragom Božiću !

(*Kata* međjutim otrče k kolibici i *Mato* ; idju natrag. Na *Mati* torba, u ruci čutura. *Kati* na ruci kotarica.)

Svi (pivaju) : Šta ćeš ponet brate *Mato*,
Što li dati sestro *Kato* ? . . .

Kata (piva) : Ja ću uzet frišak sirac
I kajmaka puni lonac.

Mato (piva) : A ja dva-tri plećeta
I čuturu šerbeta. (Digne čuturu)

Stipan (solo): Svaki štogod nek govori.
Kralja novog razgovori :

Svi Jer je ovo ditešce
Pravo božje janješce !

Stipan. Ja sad idjem, pa ću uvatiti najlipše
jagnje. Ono sviloruno. To ću poneti malom
Isusu. (Ode.)

PRIZOR 6.

Ostali, bez Stipana, Iza kulisa čuje se glas andjeoske čete.

Andjeli. Pastiri kod stada, ustanite !
U Betlehem brzo pohitite !
Naći ćete vi u štali položitoga na slami
U jaslica — božjeg sinka !

PRIZOR 7.

(*Stipan vraća se s jagnjetom, ostavi ga svezana prida se*).

Stipan. Jeste čuli? Opet nas zovu angjeoski
glasi! Dakle :

Svi (pivaju) : Žurno sad pastiri svi štalici
Andjeoskom kralju i kraljici !

Andjeli i pastiri.

Naćićete vi u štali položitoga na slami
U jaslica, božjeg sinka !

(Dotle uzimaju svoje torbe, višaju o vrat, kabanice
na rame.)

Moco. Ima ovde još njih dva-tri, što su
opet zadržimali, valja ih razbuditi. (Ode za
kulise na livo, k kolibici.)

PRIZOR 8.

Stipan. Ajde pa ćemo ih pismom buditi,
kao nas andjeo što je budio.

Svi (pivaju):

Pastiri dižite se, svi skupa žurte se,
Do betlemske štalice, gdi se rodi Ditešce
Pojdimo, hitimo!

Da do zore mi svi tamo budemo!

Bartul. Ajdmo, ajdmo, ne oklivajmo!

Ivan. Sve gorim od želje, da vidim malog
Spasitelja!

Svi (pivaju): Krenimo, sada Betlemu,
Svitlost, gle tamo, golemu!
Ta nas svitlost tamo vodi,
Gdi se Isus za nas rodi.

(Svi odoše međjutim za kulise. Reba se vrati.)

PRIZOR 9.

Reba. O sveti Ilija! Ta moj Glišo i sad
spava. (Okrene se odlazećima) Jakove, Jakove!
Vrati se, evo Glišo nam osto! (Ode do Gliše,
drma ga, viče) Glišo, Glišo! Ajd ustani, rano,
pa ćemo ići malome Isusu! Ajde dušo, i ti š
ići! (Glišo se ne budi. Jakov se vraća.)

PRIZOR 10

Jakov. Šta je sotom linčinom! Još nije usto?

Reba Nemogu evo, da ga probudim. (Opet
ga drma.) Glišo, Glišo! Ustaj, žalosna ti majka!

Jakov (drma ga.) Glišo! Trista mu jada,
hajd ustaj! (Rebi) Taj se je baš na te umetnio.

Reba (pogleda ga popriko.) Da, a koga moram

svako jutro vodom škropiti, da se raskrti!?
(Malo jedljivo) To je tvoj rodjeni sin, baš je na te!

Oboje (drmaju, bude Glišu, viču.) Glišo, Glišo!
Ustaj, hajde!

Reba. Hoo! Nemože ga ni andjeo probuditi!

Jakov. (Dižuć se i polazeć.) Ni sve čete andjeoske! . . . (I Reba ustane.)

Reba. Ako nije čudo! On najviše jide, najmanje radi, a najdulje spava . . . Ja ga više neću drmati. Nije ni zaslužio da vidi Isusa Spasitelja. (Podje i ona.)

PRIZOR 11.

(S liva trči mali *Boško* za Rebom.)

Boško. Seko, sekice, povedite i mene (Stigne Rebu.)

Reba (uzme ga za ruku) Ajde golubane moj!
Ti ćeš vidit Isusa!

PRIZOR 12.

Pavka (potrče za Rebom.) Nanice, i mene!
(Reba se okrene, dočeka.)

Reba. Hajde i ti! Ti si moja kćerka, a Glišo je babin sin!

(Iza kulisa čuje se pastirska pisma i angjeoska.)

Pastiri. Daleko već nije, svitlost nam kazivlje,
I andjeo to kliče, da s' Mesija rodiše,
U štali, na slami,
Umotan je, ubog, u pelenami!

PRIZOR 13.

(Andjeli s liva dolaze, prolaze na desno.)

Slava bud, Bogu na visini!

Mir budi ljudma na nizini! (Prodju.)

PRIZOR 14.

(*Glišo*, probudi se *Sidne*, protare oči. Ustane, lagano. Tegli se.)

Glišo. Eoj, al se to spavalo! (Gleda na sve strane.) Al gdi su ostali? . . . Ova noć je nika čudna bila . . . El sam sanjao, el se baš i dogodilo. Kano da sam čuo nike andjeoske pisme . . . A što se nisam probudio. (Stane, pa piva):

„Bar da sam se prija probudio!

Čudne glase u snu sam ćutio . . .

Još mi zvuče u ušima pisme andjeoske,

Slava Bogu! pivajuće sve nebeske vöjske.“

(Pogleda naokolo. Stane pa zúri na desno.)

Glišo. Gle, gle, prema Betlemu svitlost! . . . Čudno! . . . Aha! Sad mi palo na pamet! Ta i ja sam čuo, kroz san, da je andjeo javio, da se Spasitelj rodio u gradu Davidovu. Idjem i ja, pa ću vidit. I oni su, sigurno, svi tamo otišli. (Stane, zamisli se.) Hm. Al ko će ovce čuvati! Hm, hm! Ja da čuvam ovce? . . . Ja, ako ovde ostanem, ja ću opet zaspati. Dakle samnom i tako nije više, bio ja, el ne bio.

Ako pak i nebi zaspo — al ja to nevirurujem — ako i nebi zaspo: ko će ovce dirati? Kurjak, el lopov? Ako kurjak dodje, ja ću begaj! Sakriću se ma u takunčiju jamu. A ako lopov dodje, pa baš da vikne: imal' koga kod ovaca?! — ja ću odvikniti, da nema nikoga. Valda nisam lud, da me lopov smlati! El da me baš ubije?! To bi velika šteta bila . . .

Dakle i tako bi uteko, ako bi kurjak el lopov došo; zato bolje, da ja odem i brez

njih, jer ako od njih koji dodje, meni će biti
tisno polje ravno... I ja bi volio viditi Mesiju.
Ta otac je govorio, da će nas Mesija oslo-
boditi od griha naših. A ja sam bome grišnik,
pa velik. I lin, i lakom, i neposlušan...
Samo još pijanac nisam... Idjem dakle, pa
ću i ja pozdraviti Mesiju malog. Čekaj samo,
kako ću kazati? Aha!

Nemož ostat niko kod ovčica,
Dite žele vidit u jaslicah.
Zdravo budi Dive majke ljubezni sinčiću,
Na tvoju smo dvorbu došli, maleni Božiću.

Mesija je sin Božji, dakle mora biti strog
i oštar. Al majka njegova — to mora biti
ona dobra, blaga žena što smo je sinoć vidili
— ona me sigurno neće odbiti. Ona će me
priporučiti sinu njezinome. Idjem, pa ću se
poboljšati. (Ode.)

PRIZOR 15.

Andjeli s liva dolaze, prolaze pozornicom, pivaju.)

Slava bud, Bogu na visini,
Mir budi, ljudma na nizini!...

(Zastor.)

III. ČIN.

S desne betlemska štalica, napola motriocimu okrenuta. Posve otvorena. Na sridi u jaslina ditesče *Isus*, uz njege *sidi Marija*. *Josip* u zadnosti *stoji*. Angjeli s desna od zadnosti štalice u polukruga *kleče*. Bengalska svjetlost. Kada se zastor digo, angjeli poustaju.

PRIZOR 1.

Angjeli (pivaju):

O golema gle čuda, ne čuvena nikada!

Gabriel (solo):

Divica zače i sina rodi!

Svi: Svi se čude narodi, i mi pivamo Ti:
Slava bud Bogu na visini!
Mir budi ljudma na nizini!

Kerub. Slava bud, Bogu na visini! Kako ugodno zvuče ove riči na toj grišnoj zemlji. A ljudi se ipak klanjaju teletu od zlata i svakojakim grišnim strastima! No odsele će drugčije biti!

Seraf 1. Mir budi ljudma na nizini! Kako neobično glase a svitu ovome te riči! Ta dosada nije imao mira ni pokoja: ni bogat, ni siromah, ni velik, ni mali. Svi su se tužili na život svoj zemaljski.

Seraf 2. A iza ovog zemaljskog života, posli smrti nijedna duša nije mogla u raj.

Sad je evo došao Spasitelj, koji otvara raj. Srećnih li nas, koji smo prvi doneli ovaj radostan glas.

Gabriel. Ovdí ćemo dočekati pastire, da se osvidoče, da zaista nisu sanjali to, što su čuli i vidili.

Arkangjeo 1. Ubogi pastiri, kako su se uplašili od nas!

Arkangjeo 2. Uplašili su se od nas kad smo mirno i krotko proletili i navistili tu veliku radost, za sve ljude! A šta bi bilo, da smo se ukazali u plamenu i u grmljavini! . . .

Angjeo 1. No, al nisu dugo u stravu bili. Čim su čuli radosnu vist, odmah su se o-svistili.

Angjeo 2. Strah njim se priobratio u radost i odmah su se počeli spremati, da dođu k štalici.

Angjeo 3. To je velika sreća za njih! A i zavridili su to, dobri, pobožni pastiri.

Angjeo 4. Zaista kralj i velmože u Jerolimú nisu tu sreću zadobili.

Angjeo 5. To je zato, jer su bezbožni i dali su se na grišan život.

Gabriel: Doznaće i bogati i kraljevi, ali samo oni, koji su „dobre volje“, koji traže Boga i pravdu. Vidite ovu sjajnu zvizdu? Ta se ukazuje sada pobožnima kraljevima i oni će doći i pokloniće se spasitelju Bogu.

Angjeo 6. I valja da Spasitelj ima i prijatelja svojih, ta imaće dosta i neprijatelja!

Andjeo 7. Spasitelj Bog će malo radosti imati u ovome životu . . . Mnogi ljudi ga neće voliti.

Andjeo 8. I mnogo će pripatiti . . .

Andjeo 9. Ali će Gospod Bog poniziti njegove neprijatelje, a njega će uzvisiti . . .

Kerub „Slava Bogu na visini, a mir ljudma na nizini!“ *Danas* ovo neka je jedina pisma naša. Šta bude da bude, sve će služiti Bogu na slavu a za mir ljudma dobre volje. Zato pivajmo pismu slave :

Slava bud Bogu na visini,
Mir buđi ljudma na nizini!

РАСНА БИБЛИОТЕКА
„РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“
ПЕСНОВАЦ

PRIZOR 2.

Bivši: *Rafael.*

Andjeo 10. (Obazre se) Evo netko nam dolazi!

Gabriel To je Rafael arkandjeo, naš brat.

Rafael. Mir vama!

Svi. Mir s tobom.

Kerub. Gđi si bio?

Rafael. Prija objavljenja bio sam kod jedne male bolesnice ovde u blizini. Posli slave opet sam se tamo povratio. Maloj je jako teško. Mal' ako nećemo imati jednog druga, malog andjelka. Već je samo za koji čas.

Kerub. Neće umriti. Bog je odlučio, da ozdravi, samo čeka, da se kogod od njezinih pomoli za nju prid Spasiteljem.

Andjeo čuvar. Ima ona jednog dobrog malog brata, Šimuna. Ja sam njegov andjeo čuvar. On bi se mogao za nju pomoliti. Ja ću mu nadahnuti to mišljenje, dok dodje prid Spasa Boga.

Rafael. On je tu, kod male bolesnice. Tako

je dvori kao mali andjelak. I ja sam tog dobrog dečaka jako obljudio.

Kerub. Ne smimo zaboraviti na Spasitelja, sina Božijega. On ovdi leži u jasliah. Pomolimo se njemu i mi, neka danas bude mir i veselje kako u slavnoj palači, tako i u malenoj kolibici.

(Svi se okrenu k štalici. Poklecaju.)

Marija (piva):

Spavaj oj, spavaj moj golubiću,
Lišce ti mileno poljubiću.
Što gledat andjeli s neba sliču.

O ditiesće moje drago vesela sam ti,
Ti si moje milo blago, pivala bi ti.

Spavaj mali Božiću, buj', buj', buj' !
Spavaj neba kraljiću, tuj', tuj', tuj' !

Andjeli. Tako piva sad Divica,
Sinka Božjeg porodica, tuj', tuj', tuj' !

Marija. Spavaj lipi cvite moj, buj', buj', buj' !
Spavaj rozmarine moj, tuj', tuj', tuj' !

Andjeli. Spavaj, spavaj ružičico,
Puka tvoga ljubičico, tuj', tuj', tuj'.
Spavaj dite maleno, buj', buj', buj'.
Od nas sviju željeno, tuj', tuj', tuj' !

Marija. Tebe dvore svi andjeli,
Kerubini s arkandjeli, tuj', tuj', tuj' !

Andjeo 12. Evo idju pastiri, i nose svoje darove.

Kerub. Pustimo ih do štale, do jasliah. Mi ćemo ih pak s radošću motriti.

PRIZOR 3.

(Pastiri idju, još iza kulisa tiho pivaju)

Svi.

„Sada glasno popivajmo, tere Bogu hvalu dajmo,
Na tolikoj ljubavi, jer nas od zla izbavi!“

Dolaze na pozornicu, naprid Stipan, na rameni mu jagnje; za njim ostali. Malo dalje od jaslica stanu.

Stipan. Tu smo, stigli smo, našli smo, što nam je andjeo rekao. O Bože, hvala ti na tolikoj milosti. (Pivaju.)

Svi. Bože primili, što činiš s nami,
Sin tvoj jedini dodje, gle k nami!
Premda je Bog od vik' on,
Sada posta čovikom, za naše spasenje!

(Svi poklecaju prid malim Isusom. Za časak duboka tišina. Onda:)

Stipan. Slatki Isuse! Ponizno ti se klanjamo mi, ubogi pastiri i molimo te: budi pastir duša naših. Obrani ih od zla i sačuvaj ih za raj nebeski. Amen. (Skine jagnje na ruke i prinese.) Evo jagnje, slika tvoja Isuse, Jaganjac božji, koji odnimaš grihe svita. (Stupa k jaslicama.)

Kata. U ime domaćica molim majku Spasiteljevu, da nam isprosi *mir i slogu i blagoslov* u kući našoj. (Pristupa:)

Reba. U ime žena i materi uosim ovo malo dara majci Spasiteljevoj (Stavlja dar blizu b. d. Marije.) Moli se za nas najbolja majko, da možemo dicu našu dobro odhraniti. (Onda prilazi)

Roza. U ime divojaka utičem se Kraljici divica, da možemo biti i ostati, sve divojke, virne i dostojne kćerke Marijine. (Pristupa.)

Ivan. U ime mladića prosim milost spasitelja Boga, da budemo svi poslušni, čisti i trizni, plemenitog srca i bistrog uma mladići. (Svi redom dolaze, i ljube jaslance i prinose svoje dare. Na poslitku osto Boško. Spazi ga i pregovori:)

Marija. A ti mali, nećeš da dodješ Isusu!

Boško. (podje, klekne do jaslance) Dragi moj spasitelju, mali Isuse! Ja sam sirotan, nemam ni oca ni majke. Ovi dobri ljudi me drže iz milosrdja. Dadu mi po komadić kruva . . . Ja ti nisam ništa dono poklona, kad ja ništa nemam . . .

Marija. Nemaš ni oca, ni majke . . . Bog dragi će biti otac tvoj, a ja ću ti biti majka. (Okrene se Rebi) Ti dobra dušo, staraj se za njega, a moj sin, Isus će te naplatiti.

Reba (zagrlji Boška) Oću, staraću se, ko za moje rodjeno dite . . .

PRIZOR 4.

(Šimun, pomoli se s desne, iza štalice.)

Šimun. Marta je zaspala. A ja sad idjem, da vidim, šta radi dobra, blaga Marija. Nije li joj štogod od potrebe? Pa ću je podvoriti. (Izadje na pozornicu. Sad se zapanji, sklopi ruke.) O Bože, šta je to!?

Angjeo čuvar (pristupi Šimunu). Ne boj se! Ovdje se je rodio, Spasitelj, Isus! Pridji bliže jaslancama, pa moli Isusa, da ozdravi tvoju sestru. (Odnese ga blizu jaslance. Šimun klekne.)

Šimun. Draga, blaga Marijo! Reci sinu tvome, Isusu, da ozdravi moju sestru Martu!

Marija. Tvoja sestra će ozdraviti.

Kerub. Rafael! Idji dovedi malu bolesnicu.

PRIZOR 5.

(Rafael ode. Pastiri se međutim snebivaju, čude se.
 Dolazi *Glišo*. Začudjen Vidi sve vesele, hrabre.)

Glišo (Klekne). Dragi Spasitelju! Ja sam najveći grišnik. Najgori sam izmed sviju. Al neću odsele da budem. Molim te, oprosti mi!
 (Reba radosno sklapa ruke.)

Marija Moli mu se samo, oprostiće ti.

Glišo. Moli se i ti sveta majko Spasiteljeva!
 Ja oću, da sasvim drugi čovik budem. (Ustane.)

PRIZOR 6.

(Rafael, vodi Martu zdravu i veselu.)

Rafael. Evo male Martice! Mogućnost božja joj povratila zdravlje. (Odvede je do matere.)

Reba. Božanski Spasitelju! Hvala ti! Dotle je poživi, dokle bude na slavu tvoju. A primi je prija, nego bi te uvridila. Volila bi je viditi sto puta mrtvu, nego u grihu.

Jakov. No, ovolike milosti nisam smio ni sanjati Vidio sam Spasitelja! Izličio mi jedno dite iz griha, drugo od bolesti . . . To je mnogo, to ja nemogu dostojno zahvaliti . . .

Moco. Zapivajmo pismu Spasitelju!

Svi. Zdrav budi mili gost Isuse mali,

Kog smo odavna željno čekali!

Hodite, vidite, hvalite, slavite Isusa sad!

Hodite sada pastiri stari,

Mladi volari, skupa bojtari:

Sada skupa hopa-cupa, Toma, Luka, Joška, Gjuka,
Veselte se sad.

(Medjutim zaigraju. Stipan tiši ih.)

Stipan. Nemojte, da se zaboravite za se!
Budite skromni i ponizni u veselju svome,
da to i Bogu ugodno bude.

Kerub. Angjeli, još jedanput ispivajmo pismu
slave, pismu mira i ljubavi. (Svi pivaju.)

Andjeli. Slava Bogu gori na urvisini,
A mir ljudma dobrima na nizini!
Od roda Davida pričista divica rodila Spasitelja.

Stipan. Pastiri, zapivajmo i mi pismu vire,
ufanja i ljubavi, Spasitelju. (Svi pivaju)

Pastiri. Virujemo : leži tu u jaslina,
Pravi naš put i život i istina ;
Bog naš milostivi leži tu na zimi :
Slavimo božjeg Sina !

Stipan. Taki sam pun radosti, sve piva srce
u menika. Ajde, dico, zapivajmo onu :

O prisrična noćico,

Svi. noćico blaženi časovi,
U kojih se porodi i na svit nam dohodi
Pridrigo ditešće, božije Janješće :
U pohode nama, dodje u jaslama !

Kerub. Sada pak, na svršetku : svi andjeli
i svi pastiri ispivaćemo onu pismu, koju će
posli dvi hiljade godina pivati jedan pobožan na-
rod, narod bunjevački. Ja ću vam početi. (Piva :)

Veselje ti navišćujem puče kršćanski

Svi. Jer se rodi u Betlemu kralju nebeski
U štali, u jasliah ;

Sva stvorenja njega hvale,
Štuju, diče, vazda slave,
Svog Spasitelja, otkupitelja.

— Zastor. —

ŽIVA SLIKA.

Pastiri prid štalicom, kleče, klanjaju se. Andjeli opkolili
pastire. Oni na višljem mistu kleče, vidu se iznad pastira

Bengalska vatra.

